

ПОГОДЖЕНО

на засіданні педагогічної ради

Зміївського ліцею № 1

ім. З.К.Слюсаренка

16.06.2020 протокол № 14

Голова педагогічної ради

 Лідія Дударева

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказ від 16.06.2020 № 121

Директор Зміївського ліцею № 1

ім. З.К.Слюсаренка

 Лідія Дударева

Освітня програма

початкової освіти за інтегрованою освітньою системою А.Д.Цимбалару

(1-4 класи)

Зміївського ліцею № 1 імені двічі Героя Радянського Союзу

З.К.Слюсаренка Зміївської районної ради Харківської області

на 2020/2021 навчальний рік

Загальні положення

Початкова освіта – це перший рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Освітню програму початкової освіти за інтегрованою освітньою системою А.Д.Цимбалару Зміївського ліцею № 1 імені двічі Героя Радянського Союзу З.К.Слюсаренка Зміївської районної ради Харківської області на 2020/2021 навчальний рік (далі – освітня програма) для 1-4-х класів, які працюють в межах дослідно-експериментальної роботи всеукраїнського рівня за темою «Дидактико-методичне і навчальне забезпечення реалізації концептуальних засад реформування початкової освіти» (наказ Міністерства освіти і науки України від 15.07.2016 № 834) сформовано на основі Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87, Типової освітньої програми, розробленої за інтегрованою освітньою системою А.Д.Цимбалару, схваленої для використання у загальноосвітніх навчальних закладах комісією з педагогіки та методики початкового навчання Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України (протокол № 13 від 5 грудня 2019 р.), Положення про експериментальний загальноосвітній навчальний заклад (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 114, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 13.05.2002 за № 428/6716), Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності (наказ Міністерства освіти і науки України від 07.11.2000 № 522, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 26.12.2000 за №946/5167 із змінами).

Відповідно до визначених у Державному стандарті цілей початкової освіти, Програму розроблено з метою нормативного забезпечення гармонійного розвитку та виховання особистості дитини для застосування набутого досвіду в навчальних і життєвих ситуаціях та закладання основ її особистісного зростання на наступному рівні освіти.

Відповідно до мети визначено стратегічні завдання, на виконання яких спрямовано Програму:

- становлення особистості дитини, її духовний, психічний, соціальний, фізичний розвиток, розвиток пізнавальних здібностей;
- морально-етичне, громадянське, патріотичне, естетичне, трудове, екологічне виховання дитини;
- формування цілісного наукового образу світу;
- формування позитивного емоційно-ціннісного ставлення дитини до самої себе, родини, громади, школи й навчання;

- психолого-педагогічна адаптація дитини до шкільного життя;
- формування ключових і предметних компетентностей;
- формування культури міжособистісної взаємодії у різних формах і видах діяльності;
- формування здатності до самовираження, зміни власної поведінки відповідно до потреб стійкого розвитку (соціально-правової, екологічно доцільної і здоров'язбережувальної та безпечної) у різних життєвих ситуаціях.

У освітній програмі визначено вимоги до конкретних очікуваних результатів навчання, коротко вказано відповідний зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу.

Програму побудовано із врахуванням принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Освітня програма окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти і визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти подані в рамках освітніх галузей;
- перелік та пропонований зміст освітніх галузей, укладений за змістовими лініями, коротко вказано відповідний зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу;
- орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін тощо, зокрема їхньої інтеграції, а також логічної послідовності їхнього вивчення;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою.

Побудова освітнього процесу як системи уможлиблює врахування у Освітній програмі наступності й перспективності здобуття освіти в початковій та основній школі (5 клас), а також взаємозв'язок між цілями та результатами навчання із відповідним визначенням його змісту.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1-х класів ліцею складає 805 годин/навчальний рік, для учнів 2-х класів - 875 годин/навчальний рік, для учнів 3-х класів - 910 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані Зміївського ліцею №1 ім. З.К.Слюсаренка, складеному на основі Навчального плану експериментальних класів, які працюють у межах дослідно-експериментальної роботи всеукраїнського рівня за темою «Дидактико - методичне і навчальне забезпечення реалізації концептуальних засад реформування початкової освіти». (Таблиця 1)

Навчальний план зорієнтовано на роботу початкової школи за 5-денним навчальними тижнем.

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого року навчання, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів.

Інтегрований підхід у Програмі є дидактичним інструментом урахування вікових особливостей учнів 6-8 років і відкриває можливості для презентації змісту зі встановленням як внутрішньо- і міжпредметних зв'язків, так і інтегрованих предметів.

Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмі.

Навчальний план (таблиця 1) містить *інваріантний* складник, сформований на державному рівні, і є обов'язковим для всіх закладів загальної середньої освіти, які обиратимуть Програму, та *варіативний*, в якому передбачено додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять.

Програмою передбачено спрямування варіативного складника змісту освіти на забезпечення диференціації, індивідуалізації, задоволення освітніх потреб груп і окремих учнів. Зокрема, додаткові години можуть бути використані для вивчення одного з предметів інваріантного складника, а саме математики, української мови (мови навчання), англійської мови (мови вивчення) та предмета всесвіт за розширеним рівнем або для вивчення варіативних концентрів предметів фізична культура, арттехнології.

Інтегрований підхід у Освітній програмі є дидактичним інструментом урахування вікових особливостей учнів і відкриває можливості для презентації змісту зі встановленням як внутрішньо- і між предметних зв'язкув, так і інтегрованих предметів. Інтегрований підхід до побудови Освітньої програми простежується на міжпредметному рівні завдяки синхронізації термінологічного поля усіх навчальних програм, підходів до структурування

програм кожного предмета (побудовані концентрично). Це дозволило запобігти його дублюванню у різних предметах вивчення, неузгодженості термінологічного поля та створити умови для підвищення пізнавального інтересу учнів.

Побудова програми на діяльнісних засадах сприятиме підвищенню практичної спрямованості опанування змісту освіти. Водночас забезпечуватиме якісно новий рівень процесу виявлення результатів навчання завдяки конкретизації навчальних дій учнів, як складників ключових і предметних компетентностей. Зміна знанневих орієнтирів навчання на діяльнісні простежуються й в орієнтовній тематиці досліджень, практичних робіт, навчальних проектів.

Освітня програма може мати корекційно-розвивальний складник для осіб з особливими освітніми потребами. Для дітей з особливими потребами тривалість здобуття початкової освіти може бути подовжена.

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 1-х класах – 35 хвилин, у 2-4-х класах – 40 хвилин.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 20.04.2011 №462 «Про затвердження державного стандарту початкової загальної освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Поділ класів на групи під час вивчення предметів українська мова, англійська мова може здійснюватися з першого класу, а концентру «Інформатика» предмета арт-технології - з другого класу відповідно до чинних нормативів.

Зміст програми має потенціал для формування в учнів 1-3-х класів **ключових компетентностей**:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися англійською мовою, що передбачає можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмій в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати

припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, вміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі **вміння**: читання з розумінням, вміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації програми використовуються **внутрішньопроектні і міжпроектні зв'язки**,

які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Вимоги до дітей, які розпочинають навчання у початковій школі

Відповідно до чинного законодавства України зарахування дітей до закладів загальної середньої освіти, які працюватимуть за Програмою, здійснюється на безконкурсній основі. До 1 класу вступають діти, яким станом на 1 вересня виповнилось 6-7 років. До 2 чи 3-го, 4-го класу (у разі переходу дитини із закладу загальної середньої освіти, де навчання було організовано за іншою освітньою програмою) зараховують тих, хто завершив навчання у попередньому класі за будь-якою чинною освітньою програмою для закладів загальної середньої освіти. Показники розвитку дитини, які визначають її готовність до систематичного навчання у школі, окреслено в освітній програмі «Окрилення» (Лист МОН України №1/11-847 від 02.02.2017), яку розроблено з метою реалізації системного підходу, зокрема, перспективності і наступності дошкільної та початкової освіти.

Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, у 1-му класі забезпечується подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формування здатності до творчого самовираження, критичного мислення, виховання ціннісного ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Перелік освітніх компонентів та їх логічна послідовність

В основу систематизації змісту початкової загальної освіти в Програмі покладено визначені Державним стандартом початкової освіти освітні галузі. Водночас, ґрунтуючись на засадах діяльнісного та особистісного підходів, структурування змісту здійснено за провідними стилями навчальної діяльності учнів: логіко-математичним, вербально-лінгвістичним, моторно-рухливим, натуралістичним, музично-ритмічним. Зважаючи на зазначене та з огляду на окреслені цілі та завдання у Програмі визначено шість предметів вивчення. Зокрема, **освітні галузі «Природнича», «Громадянська та історична», «Соціальна і зров'язбережувальна»** реалізуються через інтегрований предмет «Всесвіт». Цей предмет забезпечує організацію навчальної діяльності учнів за таким провідним стилем, як натуралістичний.

Освітня галузь «Мовно-літературна» та вербально-лінгвістичний стиль діяльності з урахуванням вікових особливостей учнів у навчальному плані реалізується через навчальні предмети «Українська мова», «Іноземна мова (англійська)». Інтегрований навчальний предмет «Українська мова» має мовний і літературний складники і вивчається за експериментальною програмою «Мова навчання: українська» Навчальний предмет «Іноземна мова (англійська)» вивчається за експериментальною програмою «Мова вивчення: іноземна».

Освітня галузь «Математична» реалізується через інтегрований предмет «Математика», що має математичний і логічний складники. Відповідно цей предмет забезпечує організацію навчальної діяльності учнів за логіко-математичним стилем.

Освітня галузь «Здоров'я і фізична культура» реалізується навчальним предметом «Фізична культура». З метою оптимізації навчального навантаження учнів у Освітній програмі передбачено варіативність його викладання. З урахуванням бажання батьків і наявності у ліцеї відповідних умов з варіативного складника обрано концентр «Хореографія-мистецтво рухів», що викладається 1 годину на тиждень.

Освітні галузі «Технології» та «Мистецтво» реалізуються через інтегрований навчальний предмет «Арттехнології та ІКТ (інформатика)», який забезпечує організацію навчальної діяльності учнів переважно за музично-ритмічним, вербально-лінгвістичним та моторно-рухливим стилями. Програму цього предмета структуровано за концентрами «Музичне мистецтво», «Образотворче мистецтво», «Handmade -мистецтво», «Інформатика». Навчальним планом передбачено вивчення у 1 класі предмету «Арттехнології», у 2 - 4-х класах – «Арттехнології» та «Інформатика».

Специфічною особливістю експериментальних програм інтегрованих предметів є створення умов для виведення виховного процесу в школі на якісно новий рівень організації, що обумовлено реаліями життя суспільства.

Компетентнісний потенціал кожної освітньої галузі забезпечує формування всіх ключових компетентностей.

Зважаючи на мету, принципи й підходи її побудови в освітній програмі визначено вимоги до результатів навчання учнів 1 – 4-х класів за кожним предметом вивчення, а саме - показники розвитку дитини, виражені в навчальних діях і відповідний зміст розвитку учнів засобами предмета вивчення. Визначені показники є складниками як предметних, так і ключових компетентностей, передбачених Державним стандартом, які є основою для їх подальшого навчання на наступних рівнях загальної середньої освіти.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти

Вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей здобувачів освіти визначено за такими освітніми галузями:

мовно-літературна (українська мова та література, іншомовна освіта);
математична;

я досліджую світ (громадянська та історична, соціальна та здоров'язбережувальна, природнича освітні галузі);

технологічна;

мистецька;

фізкультурна.

Компетентнісний потенціал кожної освітньої галузі забезпечує формування всіх ключових компетентностей.

Для кожної освітньої галузі визначено мету та загальні результати навчання здобувачів освіти в цілому. За ними впорядковано обов'язкові результати навчання здобувачів освіти, які є основою для їх подальшого навчання на наступних рівнях загальної середньої освіти.

Мовно-літературна освітня галузь включає українську мову та літературне читання, іншомовну освіту. **Метою** початкового курсу мовно-літературної освіти є нормативне забезпечення гармонійного розвитку та виховання особистості дитини засобами української мови для застосування набутого досвіду в навчальних і життєвих ситуаціях та закладання основ її особистісного зростання й опанування української мови на наступному рівні освіти.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких тактичних **завдань**, які визначено відповідно до стратегічних завдань Типової освітньої програми «На крилах успіху». Зокрема програму предмета *українська мова* (мова навчання) спрямовано на:

- становлення особистості дитини, її духовний, психічний, соціальний, розвиток мовними засобами; збагачення емоційно-чуттєвого досвіду та досвіду різних видів мовленнєвої діяльності;
- морально-етичне, громадянське, патріотичне, виховання дитини мовними засобами, формування культури спілкування українською мовою у різних формах і видах діяльності, у тому числі за допомогою сучасних гаджетів;
- формування цілісного образу світу і розуміння місця і ролі української мови у ньому;
- формування позитивного емоційно-ціннісного ставлення дитини до української мови як державної, рідної; читання, дитячої літератури, бажання опанувати державну мову;
- розвиток пізнавальних і мовленнєво-творчих здібностей дитини, вміння працювати з різними джерелами інформації, здатності до її аналізу та використання у різних життєвих ситуаціях;
- формування ключових і предметних компетентностей із використанням потенціалу української мови;
- формування здатності до самовираження засобами української мови, зміни власної поведінки відповідно до потреб стійкого розвитку завдяки аналізу творів дитячої літератури, медіатекстів.

Мета й завдання реалізуються за такими **концентрами**: «Усна інформація й усне мовлення – аудіювання», «Усна інформація й усне мовлення – говоріння», «Письмова інформація й писемне мовлення – читання і робота з текстом», «Письмова інформація й писемне мовлення – письмо», «Інформація про мовні одиниці», «Логіка».

Концентр «Логіка» є наскрізним і реалізується на змістовому матеріалі інших концентрів, що ураховується під час складання календарного плану.

Метою програми предмета *англійська мова* (мова вивчення) є нормативне забезпечення гармонійного розвитку та виховання особистості дитини засобами англійської мови для застосування набутого досвіду в навчальних і життєвих

ситуаціях та закладання основ її особистісного зростання й опанування англійської мови на наступному рівні освіти.

Програма предмета *англійська мова* (мова вивчення) спрямована на:

- становлення особистості дитини, її духовний, психічний, соціальний, розвиток мовними засобами; формування іншомовних фонетичних, лексичних, граматичних та орфографічних навичок, а також уміння сприймати на слух, говорити, читати й писати; збагачення емоційно-чуттєвого досвіду та досвіду різних видів мовленнєвої діяльності, у тому числі використання набутого досвіду у вивченні української мови та інших предметів;
- морально-етичне, громадянське, патріотичне, виховання дитини мовними засобами, формування культури спілкування англійською мовою у різних формах і видах діяльності, у тому числі за допомогою сучасних гаджетів; знайомство з культурою та традиціями англійських країн світу;
- формування цілісного образу світу та розуміння місця й ролі англійської мови у ньому;
- формування позитивного емоційно-ціннісного ставлення дитини до англійської мови як мови міжнародного спілкування;
- формування готовності до міжкультурної комунікації; бажання опанувати іноземні мови;
- розвиток пізнавальних і мовленнєво-творчих здібностей дитини, вміння працювати з різними джерелами інформації, здатності до її використання у різних життєвих ситуаціях (під час поїздки за кордон, спілкування з ровесниками за кордоном через листування, використання інформаційно-комунікаційних технологій);
- формування ключових і предметних компетентностей (зокрема, комунікативної) із використанням потенціалу англійської мови;
- формування здатності до самовираження засобами англійської мови, зміни власної поведінки відповідно до потреб стійкого розвитку завдяки аналізу аутентичних творів дитячої літератури, медіа текстів, текстів, створених з навчальною метою.

Мета й завдання реалізуються за такими **концентрами**: «Усна інформація й усне мовлення – аудіювання», «Усна інформація й усне мовлення – говоріння», «Письмова інформація й писемне мовлення – читання і робота з текстом», «Письмова інформація й писемне мовлення – письмо», «Інформація про мовні одиниці та її розуміння».

Програма предмета *англійська мова* (мова вивчення) передбачає в 1 класі усний курс з фокусом на фонологічному аспекті мови; в 2-3 класах – роботу над звуко-буквеними співвідношеннями та письмом букв, слів, речень, продовження розпочатої в 1 класі роботи з лексичним і граматичним матеріалом,

На кінець 4 класу передбачається досягнення учнями рівня А1.

Метою математичної галузі є нормативне забезпечення гармонійного розвитку та виховання особистості дитини засобами математики для

застосування набутого досвіду в навчальних і життєвих ситуаціях та закладання основ її особистісного зростання й опанування математики на наступному рівні освіти.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких тактичних **завдань**, які визначено відповідно до стратегічних завдань Типової освітньої програми «На крилах успіху». Зокрема, програму предмета *математика* спрямовано на:

- становлення особистості дитини, її соціальний розвиток, розвиток пізнавальних, математичних здібностей, логічного й критичного мислення, збагачення досвіду використання способів дій з геометричними фігурами, числами та величинами;
- формування цілісного образу світу та розуміння місця і ролі математики в ньому;
- формування позитивного емоційно-ціннісного ставлення дитини до математики, інтересу до її опанування;
- формування математичних здібностей з урахуванням наступності й перспективності опанування математики в дошкільний період та подальшого її вивчення;
- формування ключових і предметних компетентностей із використанням потенціалу математики;
- формування здатності до самовираження засобами математики, зміни власної поведінки відповідно до потреб стійкого розвитку, прояву математичної компетентності в навчальних і життєвих ситуаціях.

Мета і завдання реалізуються за такими **концентрами**: «Геометричні фігури», «Числа. Дії з числами», «Математичні вирази. Рівності. Нерівності», «Величини», «Сюжетні задачі», «Логіка».

Концентр «Логіка» є наскрізним і реалізується на змістовому матеріалі інших концентрів, що враховується під час складання календарного плану.

Метою інтегрованого предмета *арт-технології та інформатика (ІКТ)* є нормативне забезпечення гармонійного розвитку та виховання особистості дитини засобами мистецтва та технологій, у тому числі інформаційно-комунікаційних для застосування набутого досвіду в навчальних і життєвих ситуаціях та закладання основ її особистісного зростання й опанування предметів мистецької, технологічної та інформатичної освітніх галузей на наступному рівні освіти.

Завдання інтегрованого предмета *арт-технології та інформатика (ІКТ)*:

- становлення особистості дитини, її духовний, психічний, соціальний, розвиток, розвиток творчих здібностей; формування цифрової та культурної обізнаності; збагачення досвіду практичної художньо-творчої і предметно-перетворювальної діяльностей на основі ціннісного ставлення;
- морально-етичне, естетичне, трудове, екологічне виховання дитини, виховання культури художньо-творчої, предметно-перетворювальної діяльностей; формування культури міжособистісної взаємодії у різних

формах і видах художньо-творчої, предметно-перетворювальної діяльностей;

- формування цілісного образу світу, розуміння місця та ролі мистецтва й технологій у ньому;
- формування позитивного емоційно-ціннісного ставлення дитини до художньо-творчої, предметно-перетворювальної діяльності власної та інших і інтересу до її опанування; національної і світової мистецької спадщини, традицій українського народу в праці і побуті, до витворів мистецтва та технології як мистецтва їх створення й інтересу до їх пізнання;
- формування ключових і предметних компетентностей із використанням потенціалу мистецтва, і технологій, у тому числі інформаційно-комунікативних;
- формування здатності до самовираження засобами мистецтва і технологій, у тому числі інформаційно-комунікаційних, зміни власної поведінки у різних життєвих ситуаціях відповідно до потреб стійкого розвитку, зокрема, екологічно доцільної, здоров'язбережувальної та безпечної

Мета і завдання реалізуються за такими **концентрами**: «Handmade-мистецтво» «Музичне мистецтво», «Образотворче мистецтво», «Інформатика», «Логіка», «Хореографія – мистецтво танцю»*, «Мистецтво слова»* і «Театральне мистецтво»*. Концентри, позначені зірочками, є варіативними (не обов'язковими для вивчення) і обираються закладами загальної середньої освіти з урахуванням умов для їх викладання.

Враховуючи вікові навчальні можливості першокласників, необхідність створення оптимальних умов для їх входження в шкільне життя та важливість попередження перевантаження, концентр «Інформатика» у програмі виокремлюється з 2 класу.

У 1 класі поняття інформації та видів роботи з нею тощо передбачені в програмі предмета *мова навчання: українська*.

Концентр «Логіка» є наскрізним і реалізується на змістовому матеріалі інших концентрів, що ураховується під час складання календарного плану.

Метою предмета **фізична культура** є нормативне забезпечення гармонійного розвитку та виховання особистості дитини засобами фізичної культури для застосування набутого досвіду в навчальних і життєвих ситуаціях та закладання основ її особистісного зростання й опанування предмета фізична культура на наступному рівні освіти.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких **завдань**:

- становлення особистості дитини, її соціальний і фізичний розвиток, збагачення досвіду фізкультурно-оздоровчої діяльності (засобів і способів виявлення стану здоров'я, укріплення та зміцнення здоров'я фізичними вправами; розвиток пізнавальних здібностей, вміння здобувати корисну інформацію про фізичну культуру з різних джерел інформації, здатності до її аналізу та використання);
- виховання фізичної культури; культури міжособистісної взаємодії у різних формах і видах рухової діяльності;

- формування цілісного образу світу та розуміння місця і ролі фізичної культури у ньому;
- формування позитивного емоційно-ціннісного ставлення дитини до свого фізичного стану, здоров'я та фізичного стану і здоров'я інших (членів родини, друзів тощо); інтересу до занять фізичною культурою;
- розвиток фізичних здібностей з урахуванням наступності й перспективності у передшкільний період та на наступному циклі навчання;
- формування ключових і предметних компетентностей із використанням потенціалу фізичної культури;
- формування здатності до самовираження у процесі фізкультурно-оздоровчої діяльності, зміни власної поведінки відповідно до потреб стійкого розвитку, зокрема здоров'язбережувальної та безпечної.

Мета і завдання реалізуються за такими **концентрами**: «Культура рухів», «Культура рухливих ігор», «Здоров'язбережувальна діяльність», «Фізкультхвилинки». Концентр «Хореографія – мистецтво рухів» є варіативним і обраний з врахуванням бажання батьків і наявності умов для його викладання.

Очікувані результати навчання: показники розвитку здобувача освіти, виражені в навчальних діях, визначені Освітньою програмою, розробленою за інтегрованою освітньою системою А.Д.Цимбалару.

Форми організації освітнього процесу

Програму побудовано з урахуванням зміни позиції сучасного вчителя з носія й транслятора знань на тьютора та фасилітатора. Вчитель, володіючи різноманітним педагогічним репертуаром, обирає найбільш доцільні для конкретного учня форми, методи та прийоми навчання. Їх вибір для реалізації Програми має здійснюватись з позиції створення освітнього простору учнів. Це передбачає формування цілісності знань на засадах міжпредметної інтеграції й урахування вікових та індивідуальних особливостей дитини, що впливають на перебіг і результативність її навчальної діяльності й забезпечення просування за індивідуальною освітньою траєкторією в різних площинах.

З метою виведення не тільки навчального, а й у нерозривній єдності з ним виховного процесу в школі на якісно новий рівень організації, що обумовлено реаліями життя суспільства у Програмі подано соціокультурну тематику створення освітніх ситуацій. Вона є стрижнем, навколо якого інтегруються навчальний і виховний процеси. Теми дібрані з урахуванням інтересів дитини 6-10 річного віку та з розширенням соціокультурної тематики, зокрема: «Здрастуй, школо!», «Бережу життя і здоров'я», «Я і моя сім'я», «Мій край», «Моя країна – Україна», «Мандруємо світом», «Спорт», «У гості до Казки», «Календарні дати місяця», «Пори року», «Рослини – діти Землі», «Тварини – діти Землі», «Здоров'я – це скарб», «У світі професій», «Мої права та обов'язки», «Зростаємо разом з книгою», «Космічна ера», «Земля – наш спільний дім», «Дружити треба вміти», «У світі мистецтва», «Я серед людей»,

«Мандрую у часі», «Дитячі організації», «У світі економіки», «Дивовижне поруч».

З метою повного використання передбачених можливостей для естетичного; фізичного й здоров'язбережувального; морально-етичного; національно-патріотичного; екологічного і трудового виховання у взаємозв'язку і єдності із когнітивним розвитком дитини, за наявності можливостей місцевих бюджетів, бажаним є фінансування 5 годин на тиждень (ставки вчителя/вчителів) для позакласної роботи, що проводитиметься за такими організаційними формами, як навчальний проект, свято, концерт, зустріч, екскурсія, конкурс, виставка, вистава, флешмоб, квест, екологічна та соціальна акція тощо. Відповідно години, передбачені на цю організацію навчально-пізнавальної діяльності учнів, не включаються до годин гранично допустимого навчального навантаження учня. Ці заходи та заняття з підготовки до них фіксуються у класному журналі. Для цього відводиться окрема сторінка під назвою «Проектую, досліджую, створюю, презентую».

Опис та інструменти системи внутрішньошкільного забезпечення якості освіти

Оцінювання навчальних досягнень учнів зорієнтоване на формування його рефлексивної позиції, мотивації на досягнення успіху в особистісному зростанні. Основними об'єктами оцінювання є складники предметних компетентностей, виражені у навчальних діях. Перевірку навчальних досягнень учнів здійснюють з урахуванням принципів психологічної комфортності й здоров'язбережувального характеру навчально-виховного процесу.

У першому циклі (1-2 класи) оцінювання навчальних досягнень учня здійснюють вербально у формі словесної характеристики результату й процесу навчальної діяльності, яка орієнтує його на визначення нових завдань щодо подальшого засвоєння програмового матеріалу. Воно має бути чітким, аргументованим і сприяти формуванню в учня умінь само і взаємооцінювання.

У 3-4-х класах навчальні досягнення здобувачів освіти підлягають формувальному та підсумковому (бальному) оцінюванню.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

З метою неперервного відстеження результатів початкової освіти, їх прогнозування та коригування можуть проводитися моніторингові дослідження навчальних досягнень на національному, обласному, районному, шкільному рівнях, а також на рівні окремих класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації мети і завдань початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

Програмою передбачено виявлення динаміки розвитку якісних показників навчальних досягнень дитини відносно неї самої. Це простежується у визначенні в кінці кожного структурного компоненту змісту програми в окремому предметі термінів і понять, які має доцільно застосовувати дитина (без їх визначення), системи вправ із програмованою помилкою, узагальненої презентації опанованого матеріалу як опису за пропонованою структурою тощо. Такий підхід створює умови для усунення психологічного тиску та сприятиме опануванню учнями способів самоконтролю, самооцінювання й самокорекції.

Наповнюваність класів має відповідати вимогам чинного законодавства й становити не більше 30 осіб.

Ефективність реалізації Програми забезпечується цілісним використанням усіх її компонентів. Включення окремих частин Програми до інших освітніх програм унеможливорює повноцінну реалізацію створеної дидактичної системи й є неприйнятним.

**Директор Зміївського ліцею №1
ім. З.К.Слюсаренка**

Лідія Дударєва

**Навчальний план експериментальних класів, які працюють
за інтегрованою освітньою системою А.Д.Цимбалару
у межах дослідно-експериментальної роботи всеукраїнського рівня за
темою «Дидактико - методичне і навчальне забезпечення реалізації
концептуальних засад реформування початкової освіти»**

Освітні галузі	Навчальний предмет	Кількість годин на тиждень у класах			
		1-Б	2-А, 2-Б	3-Б	4-В
ІНВАРІАНТНИЙ СКЛАДНИК					
Мови і літератури	Українська мова	7	7	7	7
	Іноземна мова (англійська)	2	2	3	3
Математика	Математика	5	5	5	5
Природознавство Суспільствознавство Здоров'я і фізична культура	Всесвіт	3	3	3	3
Здоров'я і фізична культура	Фізична культура*	3	3	3	3
Мистецтво. Технології	Арттехнології та ІКТ	3	4	4	4
Усього		20+3	21+3	22+3	22+3
Варіативний складник1					
Додаткові години на предмети інваріантного складника /курси за вибором/ індивідуальні та групові заняття		-	1	1	1
Гранично допустиме навчальне навантаження на 1 учня		20	22	23	23
Сумарна кількість навчальних годин інваріантного і варіативного складників, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		23	25	26	26

* Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження учнів.

**Директор Зміївського ліцею №1
ім. З.К.Слюсаренка**

Лідія Дударєва